

به نام خدا

عنوان درس: علم و دین

نیمسال دوم سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰

گروه فلسفه علم دانشگاه شریف

ارائه دهنده:

جواد درویش

darvish@sharif.edu

زمان: شنبه ها ساعت ۹ تا ۱۲

کلاس بصورت حضوری و در گروه فلسفه علم دانشگاه شریف برگزار می شود

معرفی و توضیح درس

این درس با هدف ارائه دیدگاه‌های مرتبط با الهیات و انسان شناسی علمی طراحی شده است. بخش های اول و دوم به مبانی علم جدید و الهیات و مبانی انسان شناسی سنتی و انسان شناسی علمی اختصاص دارد. در بخش سوم نظریات جدید در نسبت الهیات با روان شناسی تکاملی، علوم شناختی و عصب شناسی طرح میگردد. بخش چهارم شامل موضوعات مشترک در معرفت شناسی و علوم شناختی دین است که در سالهای اخیر مورد توجه قرار گرفته است. در نهایت در بخش پنجم دیدگاه هایی که از طریق تبیین ناپذیری علمی آگاهی درصدد اثبات خدا هستند و همچنین رویکردهای پنتئیستی در الهیات و فاعلیت الهی در نسبت با انسان طرح میگردد.

برای این درس پیش نیاز ضروری وجود ندارد ولذا برای همه دانشجویان در مقاطع مختلف قابل استفاده است. در عین حال، آشنایی نسبی با مبانی فلسفه علم و فلسفه ذهن، بسیار مفید است.

(برای حضور بصورت آزاد لطفا با آدرس ایمیل فوق مکاتبه فرمایید.)

موارد ارزیابی

توضیح	نمره	
شرکت منظم و سر موقع در همه جلسات و مشارکت فعال در مباحث.	۳	حضور فعال و مباحثه
مطالعه، خلاصه کردن و ارائه برخی از مقالاتی که جز منابع درس معرفی شده است.	۵	خلاصه مقالات
مقاله ای استدلالی و فلسفی در ارتباط با یکی از موضوعاتی است که در دوره ارائه شده.	۶	مقاله پایانی
امتحان پایان دوره از مطالب کلاس و منابع درسی خواهد بود.	۶	امتحان پایانی

عناوین و سرفصل‌های درس

مباحثی که در این درس ارائه خواهد شد در قالب ۵ بخش و ۱۵ جلسه است که عناوین آنها به همراه منابع اصلی، به شرح زیر است:

بخش اول: کلیات و مبانی علم و الهیات

۱- قلمرو علم و دین

دیویس، گریگور، (۲۰۲۱) "قلمرو دایمی از علم و دین"، ترجمه جواد درویش آقاجانی، انتشارات سروش: تهران (در حال چاپ).

۲- طبیعت گرایی و الهیات

Plantinga, A. (2011). Where the Conflict Really Lies: Science, Religion, and Naturalism. New York: Oxford University Press.

۳- فعل الهی در مقابل قوانین طبیعت و نظریات فیزیکی

Saunders, N. (2002). Divine action and modern science. Cambridge University Press.

F. Shults, N. Murphy, & R. J. Russell. (2009). Philosophy, Science and Divine Action. Leiden: Brill Academic Pub.

Wildman, W. (2004). The divine action project, 1988–2003. Theology and science 2(1), 31-75

بخش دوم: انسان شناسی سنتی و انسان شناسی علمی

۴- نگاه ادیان و فلسفه‌های سنتی نسبت به انسان

۵- نگاه علوم شناختی، زیست‌شناسی و علوم اعصاب در مورد ماهیت انسان

۶- فیزیکیالیسم در مورد اخلاق، اراده آزاد، آگاهی و هویت انسانی

تریگ، ر. (۱۳۸۲). دیدگاه‌هایی درباره سرشت آدمی. تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.

Darwin, C. (1981). *The Descent of Man, and Selection in Relation to Sex*. Princeton University Press.

Murphy, N. (2006). *Bodies and Souls, or Spirited Bodies? (Current Issues in Theology)*. Cambridge University Press.

بخش سوم: باور دینی و تجربه دینی در علوم شناختی، عصب شناسی و زیست

شناسی تکاملی

۷- مبانی زیست‌شناسی تکاملی و روان‌شناسی تکاملی دین

۸- مبانی عصب‌شناسی، تجربه دینی و الهیات عصب

۹- مبانی علوم شناختی

۱۰- دیدگاه‌های علوم شناختی دین

فردنبرگ، ج & سیلورمن، (1398) علوم شناختی، مقدمه‌ای بر مطالعه ذهن. تهران: موسسه آموزشی و تحقیقاتی صنایع دفاعی.

Thagard, P. (2010). Cognitive Science. In R. Frodeman, *The Oxford Handbook of Interdisciplinarity* (pp. 234-246). Oxford University Press.

Barrett, J. (2007). Cognitive Science of Religion: What Is It and Why Is It? *Religion Compass*, 768-786.

Barrett, J. (2011). *Cognitive Science, Religion, and Theology: From Human Minds to Divine Minds*. Templeton Press.

Newberg, A., & Waldman, M. R. (2010). *How God Changes Your Brain: Breakthrough Findings from a Leading Neuroscientist*. Ballantine Books.

Leech, D., & Visala, A. (2011). Naturalistic Explanation for Religious Belief. *Philosophy Compass*, 6, 552-563.

بخش چهارم: تبیین تکاملی-شناختی و معقولیت باورهای دینی

۱۱- نسبت معرفت شناسی اصلاح شده با علوم شناختی دین

۱۲- توجیه و معقولیت باور دینی در تبیین علمی

Clark, K. J., & Barrett, J. (2010). Reformed Epistemology and the Cognitive Science of Religion. *Science and Religion in Dialogue*, 1(2), 500–513. Retrieved from <https://doi.org/10.1002/9781444317350.ch38>

Copan, P., & Moser, P. (2004). *The Rationality of Theism*. Taylor & Francis. Retrieved from <https://books.google.com/books?id=AvmCAgAAQBAJ>

Schloss, J., & Murray, M. (2009). *The Believing Primate: Scientific, Philosophical, and Theological Reflections on the Origin of Religion*. OUP Oxford. Retrieved from <https://books.google.com/books?id=QbOtCStdKRkC>

بخش پنجم: برهان های خدا باوری و فعل الهی در نسبت با آگاهی

۱۳- فلسفه ذهن، آگاهی و شکاف تبیینی

۱۴- برهان مورلند در مورد اثبات خدا از طریق آگاهی

۱۵- دیدگاه پنتئیستی در مورد مفهوم خدا و فعل الهی در نسبت با انسان

Blackmore, S. (2017). *Consciousness: a Very Short Introduction*. Oxford University Press. Retrieved from <https://books.google.com/books?id=kZ83DwAAQBAJ>

Peacocke, A. (2009). The Sound of Sheer Silence: How Does God Communicate with Humanity? In F. Shults, N. Murphy, & R. Russell, *Philosophy, Science and Divine Action* (pp. 53-96). Boston: Brill.

Moreland, J. (2003). The argument from consciousness. In P. Copan, & P. Moser, *The Rationality of Theism* (pp. 204-220). London: Routledge.

Clayton, P. (1999). Neuroscience, the Person, and God: An Emergentist Account. In R. Russell, N. Murphy, T. Meyering, & M. Arbib, *Neuroscience and the Person: Scientific Perspectives on Divine Action* (pp. 181-215). Vatican Observatory Foundation Press.